

Vektor národnej hrdosti

Vektor je veličina, ktorá má svoju veľkosť a svoj smer. Používame ju v niektorých oblastiach matematiky a fyziky. Ak v príklade z analytickej geometrie nepoužijeme vektor so správnou veľkosťou a správnym smerom, s určitosťou sa dopracujeme k výsledku. Pri použití vektora so správnou veľkosťou a korektným smerom môže byť výsledok ešte lepší, dokonca správny. Bolo by užitočné mať národnú hrdosť ako tento vektor. Takýmto vektorom na riešenie niektorých problémov v písomke nášho života je národná hrdosť. My sa predsa usilujeme o jednotku, a teda bez národnej hrdosti s vhodnou veľkosťou a riadnym smerovaním na ňu nedosiahneme.

Hrdosť na svoju krajinu, akú poznáme z amerických filmov, by sme pod Tatrami ťažko hľadali. Aj tento výrok sa objavil na webovej stránke denníka Pravda v blogu o národnej hrdosti. Výrokov, v ktorých sa naše národné vedomie porovnáva s tým za veľkou mláku, je neúrekom. Porovnanie končí vždy rovnako. Bohužiaľ, aj z vlastnej skúsenosti musím priznať, že tá americká je za Atlantikom viacej viditeľná. Americké vlajky sú na každom kroku a ľudia si bežne obliekajú sveter s orlom alebo šiltovku s hviezdikami. My, Slováci, si nevieme predstaviť, že by tu niekto chodil s dvojkrížom na hrudi bez toho, aby boli majstrovstvá sveta v hokeji alebo olympijské hry.

Dobieha nás nedostatok informácií o veciach, ktoré by nám pozdvihli národné ego. Málokto vie, že napr. Mórica Beňovského, rodáka z Vrbového, považovali na Madagaskare za svojho kráľa. Slovákov, ktorí niečo vo svete znamenali, nebolo málo. Nie je treba kopáť hlboko v minulosti, aby sme našli slovenských velikánov v rôznych odvetviach. V súčasnosti sa môžeme pýšiť našou krajkou Michaelou Musilovou, o ktorej som sa dozvedel vďaka tejto práci. Je smutné, že inak by som o nej vôbec nevedel. Rodáčka z Bratislavy je totiž kapacitou svetového charakteru, je astrobiologička. Okrem iného sa môže pochváliť spoluprácou s NASA a velením výskumnému tímu počas simulovanej expedície na Mars. Nedávno sa vrátila domov, aby pomohla nášmu vesmírnemu výskumu, ako som sa dočítal na internetovom portáli denníka Pravda. Lucia Waldnerová. Bohužiaľ, asi sa nám rozsvieti len pri počutí prvých dvoch slabík jej mena a ďalej nič. Iné pole pôsobnosti, ale aj ona je úspešná, významná, naša. Nitrianska rodáčka pracuje v prestížnej banke Credit Suisse ako hlavná poradkyňa správnej rady a prednáša jedným z najlepších bankárov sveta na švajčiarskej burze. Zastávať podobnú pozíciu už v takto mladom veku je obrovským úspechom, ako o tom píše

týždenník Sme. Aj bez športu máme významných Slovákov a Slovenky. Ako je teda možné, že ani o jednej z nich som doteraz nevedel?

„Proroka si všade uctia, len nie v jeho vlasti a v jeho dome,“ odznelo v Biblii v Matúšovom evanjeliu. Nevie, pre ktorý národ by sa to dalo lepšie aplikovať ako pre ten náš. Často o našich „prorokoch“ nevieme, a keď áno, tak si ich nevieme vážiť. Nie sme hrdí na to, že kapacity svetového charakteru vyrastali medzi nami. Napríklad bratia Česi neváhajú spomenúť čo i len najmenšiu súvislosť nejakej známej osobnosti s ich krajinou.

Obrovskou chybou by bolo myslieť si, že podiel na národnej hrdosti majú len známe osobnosti alebo športovci. Každý z nás zodpovedá za to, v akej miere môžeme byť na náš národ hrdí. Ja som podobnú zodpovednosť cítil vždy, keď som bol v zahraničí. Ako sa správam ja, tak budú vnímaní všetci moji krajanovia. A počas toho, ako som rozprával o Slovensku, začal som si uvedomovať, že tých našich 49 035 km² zeme mám rád do posledného milimetra štvorcového. Vycestovanie je silným budíkom pre národné povedomie, ale prebudiť Slovákov v Slovákoch sa dá aj bez vycestovania. Stačí, keď svet príde na Slovensko v podobe turistov, ktorí sú hladní po krásach Slovenska. A našincom hrdosť porastie.

Všetkého veľa škodí. Problémy súvisiace s malou národnou hrdosťou smerujú k tomu, že si neuvedomuje vlastnú hodnotu a hodnotu krajiny, v ktorej žijeme. Napriek tomu národné povedomie, ktoré prekýsa z nášho vnútra, je príjemné asi ako cesto, ktoré sa z hrnca vydalo na výlet po kuchyni. Pre vysvetlenie sa vráťme opäť do Ameriky, kde prehnane národné povedomie neraz prerastá Američanom cez hlavu. Budovanie národného cítienia smeruje k akémusi dešpektu k iným národom. Nie raz sa ma pýtali, odkiaľ som. Vždy som nadšený odpovedal, že zo Slovenska. Každý z nich vedel, kde sa Slovensko nachádza, pozerajúc sa na ich reakcie. Všetko sa pokazilo, keď sa chceli uistiť, že ich zdanie neklame. „To je v Rusku, však?“ Nikomu z nich to nevyčítam, lebo aj v učebniciach geografie sa učia, že Slovensko je východná Európa. Jednoducho sú natoľko zahltení vlastným nacionalizmom, že nedvidia za newyorské mrakodrapy.

Američania nie sú jediní, ktorí majú problém s prehnaným vlastenectvom. Všeobecne známi sú Francúzi, ktorí sú na to svoje mimoriadne citliví. Angličtina tam nie je považovaná za univerzálny jazyk a jej používanie hraničí s urážkou francúzskej cti. Denník Pravda sprostredkoval informáciu, že prezidentský kandidát Emmanuel Macron bol kritizovaný niektorými členmi francúzskeho Národného frontu za konferenciu v Berlíne, počas ktorej

hovoril po anglicky. Ďalším adeptom na premrštenú národnú hrdosť sú Švajčiari. Presvedčil som sa o tom na vlastnej koži počas mojej letnej brigády ako čašník. Švajčiarski nadriadení mi dávali pocítiť, že som cudzí a parazitujem na ich systéme, a preto musím pracovať lepšie, rýchlejšie a efektívnejšie ako domáci. Takisto aj niektorí hostia chceli komunikovať výhradne vo švajčiarskej nemčine. Rozčuľovali sa, ako je možné, že tam pracujem a neviem dialekt, ktorý sa nikde inde nepoužíva a nedá naučiť.

Trocha východne od Švajčiarska sa pred päťdesiatimi rokmi národná hrdosť stala slúžkou nenávisti, ktorá prerástla ľudské práva. Táto nenávisť v šate nacionalizmu pripravila počas druhej svetovej vojny o životy milióny ľudí. Horšie je, že onedlho vyvrú pamätníci týchto udalostí. Ľudia, ktorí by podobné udalosti znovu nikdy nedopustili. V budúcnosti bude len na nás, či dokážeme rozoznať zdravý nacionalizmus od nenávisti a uistiť sa, že do nej neprerastie.

V živote sa stretávame s problematickými situáciami, ktorým treba čeliť správnymi prostriedkami. Pestovať národnú hrdosť je teda potrebné a nemalo by byť ťažké, keďže ako Slováci máme byť na čo a na koho hrdí. No len národná hrdosť v správnom množstve nás bude viesť k rešpektovaniu našej kultúry a zároveň k rešpektovaniu kultúry iných národov. Poznanie a vzájomný rešpekt nám pomáhajú predísť opakovaniu sa histórie v niektorých jej nelichotivých momentoch. Národné povedomie pomôže jednotlivcom, ale aj národu ako celku vydržať v ťažkých skúškach. V matematike života nás vektor národnej hrdosti, ktorý má správne parametre, privedie len k dobrým výsledkom.

Andrej Kráľovič